

2 Highlights på Museer Efterår 2022 Thorvaldsens Museum – Sean Scully

SEAN SCULLY - MATERIAL WORLD 5. MARTS 2023

Til september kan publikum opleve en international udstilling af hidtil usete dimensioner på Thorvaldsens Museum, når verdensstjernen Sean Scully skaber monumentale, stedsspecifikke skulpturer specielt til museet med sin første danske soloudstilling. Et af udstillingens centrale værker, den 7,5 meter høje skulptur 'Oak Stacks', vil som noget helt særligt kunne opleves på Bertel Thorvaldsens Plads foran museet.

Hele museet bringes i spil, når Sean Scully til efteråret udstiller værker, der går i dialog med Thorvaldsens Museums arkitektur, farver og omgivelser i udstillingen SEAN SCULLY MATERIAL WORLD, der vil kunne opleves fra 2. september til 5. marts. Udstillingen er kurateret af Per Haubro Jensen i samarbejde med Thorvaldsens Museum, herunder direktør Annette Johansen og udstillingsleder Siri Buric.

Kunstneren har nøje udvalgt sine materialer til udstillingens nye værker med reference til Bertel Thorvaldsens liv og kunst samt Danmarks historie. Tre af værkerne er skabt specielt til museet og vil kunne opleves i helt stor skala: En 9 meter høj skulptur i museets forhal, en 4 meter høj skulptur til museets gård af sort marmor fra Carrara i Italien, og et 7,5 meter højt værk af lokalt dansk egetræ, der vil kunne opleves på pladsen foran museet. Udstillingen byder desuden på en række andre skulpturer og Scullys ikoniske malerier og tegninger.

Ny offentlig skulptur til Bertel Thorvaldsens Plads

I forbindelse med udstillingen får Københavns byrum et nyt offentligt kunstværk med skulpturgruppen 'Oak Stacks', som kunstneren har skabt specielt til Bertel Thorvaldsens Plads. Værket består af tre store skulpturer af lokalt dansk egetræ og historisk tømmer, der er fundet på Papirøen.

“When Thorvaldsen came back from Italy, a whole flotilla of wooden ships came out to celebrate his return. I thought a wonderful way to interact with the museum would be to make sculpture out of wood, various colored oaks, which makes an oblique reference to the great Naval history of Denmark.”, udtaler Sean Scully.

2 Highlights på Museer Efterår 2022 Thorvaldsens Museum – Sean Scully

Med sin centrale placering tilbyder 'Oak Stacks' en særlig, sanselig oplevelse i Hovedstaden – og en midlertidig gave til byen, der også vil kunne opleves som en del af arkitekturåret 2023, hvor København er udnævnt til World Capital of Architecture.

SEAN SCULLY MATERIAL WORLD er et møde på tværs af tid og rum mellem to kunstneriske superstjerner, der på trods af forskellige livsverdener og tidsaldre har flere fællestræk. Både Scully og Thorvaldsen stræber efter at udtrykke grundlæggende menneskelige følelser i et universelt billedsprog. De er begge inspireret af antikken, men fortolker den med udgangspunkt i hver sin samtid. Mødet mellem Scully og Thorvaldsen vil udvide forståelsesrammerne for de to kunstneres værker – og give publikum en enestående oplevelse.

Om Sean Scully

Sean Scully (f. 1945, Irland) har siden sine unge år arbejdet med maleri og tryk, og senere også med fotografi og skulptur. Scullys malerier kendetegnes af en ekstraordinær farveintensitet i kombination med enkle, abstrakte former. Hans skulpturer opbygges af horisontale og vertikale strukturer og udføres blandet andet i sten, træ, zink og glas. Fælles for hans værker er en konstant udveksling mellem det intime og det storslåede.

Han fik sit internationale gennembrud i 1980'erne med soloudstillinger på museer i både USA og Europa. Scully har vundet adskillige priser og hans værker er repræsenteret internationalt i en lang række private og offentlige samlinger.

Thorvaldsen i Tiden

Udstillingen er en del af museets nye program, Thorvaldsen i Tiden, der er støttet af Aage og Johanne Louis-Hansens Fond. Thorvaldsen i Tiden har til formål at bringe museet og dets samlinger i spil på nye måder og bidrage med aktuelle perspektiver på os selv og vores historie samt sætte skulpturtraditionen i perspektiv.

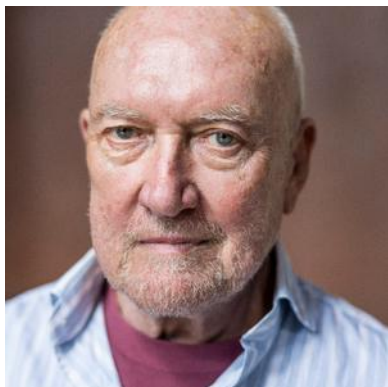
Interview Politiken:

2 Highlights på Museer Efterår 2022 Thorvaldsens Museum – Sean Scully

Jeg håber ikke, du er kunstneren«, siger en hvidhåret kvinde i spadseresæt til mig, mens jeg går rundt om et lofthøjt tårn bygget af store filtklodser i den lyse foyer på Thorvaldsens Museum.

Jeg ryster på hovedet, men siger, at det netop er kunstneren, jeg venter på. »Ja, kunst er jo mange ting, og hvis man siger, at det er kunst, så er det vel det«, siger en af spadseresættets veninder og ryster venligt opgivende på hovedet. I det samme skridter den irskfødte kunstner Sean Scully ind ad døren på den modsatte side af tårnet i vindjakke under en blå kasket.

BLÅ BOG - Sean Scully - 77-årig irskfødt amerikansk-baseret kunstner, der arbejder som maler, grafiker, billedhugger og fotograf. Hans værker findes i museumssamlinger verden over. Har vundet flere priser og er to gange blevet nomineret til en Turner Prize. Lige nu aktuell på Thorvaldsens Museum.

Han undskylder at komme for sent, han skulle lige nå kaffen, og slår så straks ud med armen mod det, han har lavet til »the little people of Denmark«. Sean Scully er en fysisk stor mand på 77, der i sine unge dage uden tvivl har været endnu større. Bredskuldret med skæv mund og let til ord, højrøstet, bralrende. Han er også en mand med en stor karriere.

Kunstneren er den første samtidskunstner, som Thorvaldsens Museum viser i en udstillingsrække, de kalder 'Thorvaldsen i tiden', hvor den gamle mester møder nutidens kunstnere i sit eget museum.

Foto: Nikolai Linares

Kunstværket i midten af rummet er et af tre, der er lavet til udstillingen på Thorvaldsen. Ideen har været brugt før, men farverne er tilpasset museet og er inspireret af den nordiske romantiske tradition, siger han. Vilhelm Hammershøi, for eksempel, »fantastic painter«. »Siden er det gået op for mig, at det også ligner det tøj, danskerne går i«, siger han og kigger op og ned ad den høje struktur i grå, antracit, flere toner af støvet brun, rødbrun, lysegrå, nuancer af støvet blå og grøn og næsten sort.

Noget, alle kan lave, men ingen andre kan
Hvis de tre veninder fra begyndelsen havde konfronteret Scully med deres mening, havde han nok kunnet fortælle dem en historie eller to. Blandt andet om, hvordan han selv blev kunstner ved at lade sig inspirere af den kunstner, han tænkte, han kunne kopiere. Og om, hvordan han er blevet en af verdens største abstrakte malere ved at lave noget, der ligner noget, alle kan lave, men ingen andre kan. Han ved godt, at han laver kunst, der ofte får det skudsmål, at det kunne folk (eller deres børnebørn)

selv have lavet.

Måske er jeg lidt enfoldig, eller også er jeg bare meget glemsom, siden jeg står op og laver det samme igen og igen hver dag

Sådan er det, når man dedikerer en hel karriere til at male striber, at lave sribede skulpturer eller tager billeder af striber. Skal man være lidt firkantet, så kan man dele hans karriere op i forskellige sribede

2 Highlights på Museer Efterår 2022 Thorvaldsens Museum – Sean Scully

perioder. Om han brugte malertape og lavede helt lige, stramme striber, om striberne er malet med fri hånd, eller om de er malet ind i et mønster, hvor de både er horisontale og vertikale i det samme billede.

Og faktum er, at alle dem, der selv kunne lave det, de gjorde det ikke. »Måske er jeg lidt enfoldig, eller også er jeg bare meget glemsom, siden jeg står op og laver det samme igen og igen hver dag«, siger han med en drilskhed, der ofte er koblet op på så stor succes og selvtillid, at det kan måles på Richterskalaen.

Vi skridter igennem museet, hvor kunstneren har indvilliget i at guide rundt i sine værker og forklare dem. For der er faktisk en mening med galskaben, siger han. Det er ikke en verden af ren æstetik, men dybt personlige fortællinger forklædt som abstraktion. Gennem hele sin mere end 50 år lange karriere er han rejst rundt med sine billeder for at forklare, hvad han har tænkt med dem. Han er ikke af den opfattelse, at »noget så arrogant som abstrakt kunst« bare skal stå for sig selv, og at folk er for dumme, hvis de ikke lige forstår sammenhængen.

Det bør kunne stå for sig selv, men der er dybere lag i kunsten, som han gerne er med til at løfte sløret for. »Det her er en hyldest til min far«, siger han og peger ud i gården på et højt tårn i sort marmor med hvide og gyldne marmoreringer som i en fed bøf. »Han var barber, og en barbers løn var halvt drikkepenge. Når han kom hjem, så lagde han mønsterne oven på hinanden i sådan en bunke på køkkenbordet, og det er noget, jeg husker meget tydeligt. Det ligner også lidt en rygrad, og det var netop det, de penge var. De holdt familien oppe«, siger han. Skulpturen har han lavet til sit eget landsted i Aix-en-Provence, men han synes, det passer godt her ved siden af Thorvaldsens grav i al sin marmorpompøse vælde.

En kunstglad dreng

Sean Scully er født og opvokset et sted mellem fattigdom og ekstrem fattigdom. Han blev født i Irland hos slægtninge, fordi hans forældre var stukket af fra England, så hans far kunne undgå krigstjeneste. I sine helt unge år havde familien ikke noget fast sted at bo, og som fireårig flyttede han med forældrene tilbage til London, hvor hans far kom i fængsel for at desertere, og hans mor fik et job som vaudevillesanger.

Der var ikke nok af noget i Sean Scullys barndom, ud over underholdning, og selv om der ikke er nogen som helst grund til at romantisere den periode, siger han, så var det en utrolig farverig og vild tid. Fattigmandskvarteret i London gjorde drenge til småkriminelle slagsbrødre, fordi det var måden at klare sig på, og Sean Scully var ingen undtagelse. Han var faktisk primært anderledes end de andre lømler på gaden på det punkt, at han fra en temmelig tidlig alder var glad for kunst og selv havde planer om at blive kunstner.

Han havde mange gange gået rundt på Tate og set på malerierne. Thomas Gainsboroughs landskaber kunne han ikke bare lige sådan lære sig at lave, selv om han ved siden af forskelligt forefaldende manuelt arbejde i nogle år havde gået på kunstscole.

Men et sted på museet havde han set et værk af Van Gogh, en skæv stol i et hjørne. Det var både sært fascinerende og lignede noget, som enhver da kunne lave.

Så med det udgangspunkt gik Sean Scully i gang med at øve sig. I 11. forsøg kom han også ind på et kunstakademi, hvor barren var lav nok, og dørene dermed åbnede sig. Croydon School of Art, hedder skolen, »som jeg stadig skylder meget«. Herfra gik det stærkt.

Der er ingen andre i verden, der kan lave et abstrakt maleri sådan der

Hans opvækst hjalp ham i kunstens verden, siger han. Han indtog bare ting. Da han rykkede videre, var det først til kunstakademiet i Newcastle, et sted, kunstneren valgte på grund af de gode pladsforhold, har han

2 Highlights på Museer Efterår 2022 Thorvaldsens Museum – Sean Scully

forklaret i en dokumentar. Han fortæller, hvordan han med det samme begyndte at lægge beslag på de fælles gangarealer med sine store værker, der på det her tidspunkt var komplekse abstraktioner i mange lag med stramme linjer oven på blødere linjer som baggrund.

Bulderbasseattituden og den komplette mangel på tvivl på egne evner sikrede ham en plads på kunstakademiet på eliteuniversitetet Harvard i USA, hvor han i 1972 for alvor stiftede bekendtskab med de amerikanske minimalister.

En af de dyrest sælgende »Jeg ser mig selv som en meget europæisk kunstner«, siger han, idet vi begynder at tale om hans liv som kunstner i USA, hvor han primært har virket og boet siden 1970'erne. »En amerikansk kunstner kunne ikke lave det der«, siger han og peger på et stort maleri. Det er lange horisontale linjer i forskellige toner af blå og grå, rustrød og sort. Man kan se de tydelige penselstrøg, hvordan olien sine steder er blevet banket aggressivt på, andre steder strøget lige så let. Bag facaden ligger andre farver og trykker sig ud gennem sprækkerne. »Der er ingen andre i verden, der kan lave et abstrakt maleri sådan der«.

Ser man på priserne på Sean Scullys værker, tyder noget på, at kunstmarkedet er enig med ham. Han er en af de dyrest sælgende, nulevende abstrakte malere, og kunsthistorisk set har han haft en temmelig stor betydning. Han har haft soloudstillinger på de største museer verden over og indgår i nogle af de vigtigste samlinger. Samtidig har han været snu nok til at beholde mange af sine hovedværker selv, som han gerne låner ud til museer, der drømmer om at udstille ham. På den måde har han også selv været med til at gøre sig attraktiv for museerne, der ofte bruger meget tid og mange penge på at låne værker fra private.

Da han kom til USA i 70'erne, var minimalismen – det helt stringente og tankemættede, ofte intellektuelle, maleri – dominerende. Sean Scully røg selv med på vognen og lavede værker i to nuancer af sort stramt komponeret i lige store felter.

Men på et tidspunkt blev det for meget for Sean Scully, der gennem det, han beskriver som »en eksistentiel krise«, søgte tilbage til den europæiske kunst, det mere levende, og kastede et kanonslag ind midt i minimalisternes selskab, da han i 1981 præsenterede kæmpeværket 'Backs and Fronts', der befrier striberne fra malertapen, gør dem håndholdte og dirrende. Værket har striber både horisontalt og vertikalt og består af flere lærreder, der er sat sammen forskudt.

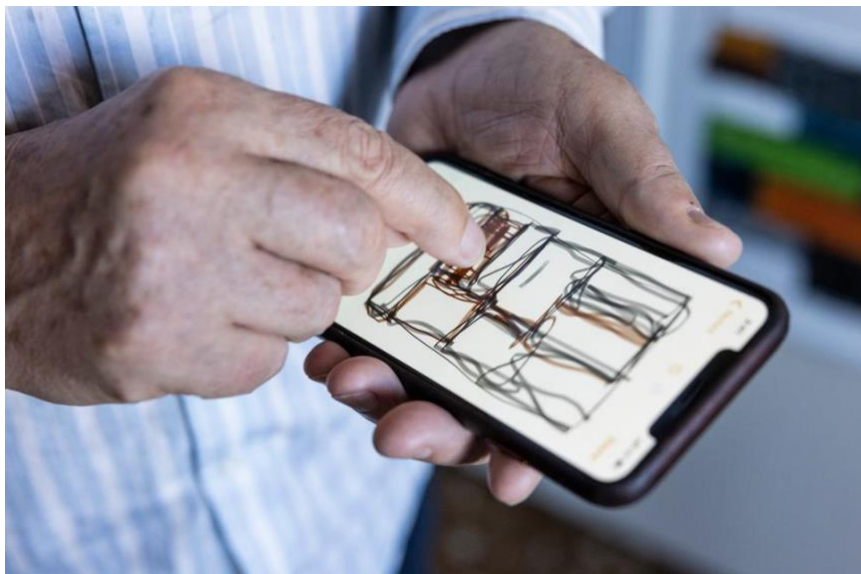
Jeg synes mest, mine værker kan sammenlignes med musik

Det har en musikalitet og en følsomhed, der ifølge kunstneren Gillian Wearing »brød dødvandet i den amerikanske minimalisme«. »Efter at have taget ud og taget ud, så blev jeg nødt til at putte noget ind igen. Alt, faktisk, så meget, at selv min køkkenvask endte med at være del af et værk«, siger Sean Scully: »Jeg synes mest, mine værker kan sammenlignes med musik. Jeg elsker den estiske komponist Arvo Pärt. Han går ind i minimalismen, men vil ikke lade den være i fred. Der er noget flosset og følsomt i hans musik, som jeg også har i mine billeder. Jeg maler med en stor følsomhed«, siger han.

Vi er skridtet igennem salene med malerier og er på vej ud igen. »Ved du, hvad jeg har lavet dem der med?«, siger han og peger på en væg med 50 små værker side om side.

Han trækker sin iPhone frem og åbner programmet 'Noter': »Den her«, siger han og trykker på tuschikonet. »Så kan vi vælge en farve. Grå. Alle kan lide grå«.

2 Highlights på Museer Efterår 2022 Thorvaldsens Museum – Sean Scully

Han tegner først en firkant, så en række firkanter inden i firkanten. Det begynder meget hurtigt at ligne en Sean Scully, men det er det selvfølgelig også.

»Så skal vi bare lige have en farve mere, hvad skal vi vælge, den her, alle farver er gode«.

Han farvelægger et par felter, retter lidt til.

»Sådan. Alle kan gøre det. Jeg får den bare første gang, fordi jeg er et geni«, siger han i samme toneleje, som bad han mig række saltet.

Anmeldelse Kunstkritik Nanna Friis

Trætårnene er klodsede og elegante og åbenlyst på besøg i den pletfrie nyklassicisme, der er strøget så nydeligt ud over hele det her majestætiske hjørne af byen, og de er den udiskret stedspecifikke indledning til en soloudstilling med irsk-amerikanske Sean Scullys robuste værker. Den reelt soloudstillende kunster i dette hus er naturligvis Bertel Thorvaldsen, men engang i mellem inviterer museet samtidskunstnere indenfor i de svimlende smukke og af den grund også besværligt gennemfædede rum.

Valget er denne gang faldet på Sean Scully, 77 år, mastodontskulpturer og et etableret navn og kunstnerskab uden for dette lands grænser. Udover fire til lejligheden ny producerede kæmpeskulpturer (træ, filt, marmor, metal) og en enkelt ældre glasskulptur omfatter udstillingen malerier og papir arbejder. Alle kredser de om samme firkantede, bjælkeagtige grid, der, med undtagelse af en rund og enorm marmorsøjle, også præger de tredimensionelle værker.

Kronologien er ikke stram, men udstillingen begynder i den helt nye ende af Scullys værk, og det er lidt ærgerligt. Serien The 50 (2021) åbner bevægelsen ind i de tætte sale, der udgør udstillingens væghængte del: 50 digitale print af tegninger, Sean Scully har lavet på sin telefon. At kigge på de her halvtreds små firkantede rammer med farvede firkanter indeni er lidt som at kigge på hvad som helst.

Jeg kom til at tænke på David Hockneys pludselige og uspændende fascination af iPads som lærreder engang i starten af 2010'erne, og selvom to ældre herrer, der kaster sig over hverdagsteknologi med stor iver, ikke rigtig er nok til at lave en generaliserende pointe om hverken kønnet eller alderen eller skærminteressen, virker det stadig påfaldende og relativt overflødigt – her såvel som i Hockneys iPad-befængte Louisianaudstilling fra 2011.

Tidligere i arbejdet, men længere inde i udstillingen bliver billederne vildere, tykke af farve og penselstrøg og de massive aluminiumsplader eller dybe lærreder, de af og til er malet på. Der er nuanceoverensstemmelser mellem rummenes jordfarvede arkitektur og maleriernes ekstremt mættede overflader. Og fint er det også at fortabe sig lidt i billeder, der er grove og blanke som noget træagtigt skibslakeret, men samtidig nænsomt indadvendte som noget næsten metafysisk. Landskaber, kalder Sean Scully åbenbart disse blokmotiver, det er jo sin egen lille poesi midt i de systematisk vedholdende formprincipper, og af og til kan et blått felt godt blive en kantet himmel ligesom et rødt felt mejslat ned i lærredet af stor penselføring kan ligne et tidspunkt på aftenen.

2 Highlights på Museer Efterår 2022 Thorvaldsens Museum – Sean Scully

Alligevel føles mødet med disse som udgangspunkt overvældende malerier mærkeligt undervældende. Jeg tror, Sean Scullys egentlig ret imponerende værker ville have bedre af ikke at være klemt inde i cellelignende, dunkle rum – som netop er fredede, hvilket kræver, at ethvert søm skal slås i nybyggede museums vægge. Således brydes det blødt brune mørke hele tiden af usandsynligt generiske hvide plader, hvor billederne kan hænge, og det ser bare ikke særlig godt ud.

De tredimensionelle værker klarer sig bedre – selvom jeg åbenbart stadig ikke er gammel eller indsigtfuld nok til at forstå, hvorfor de grotesk massive materialeansamlinger som visse etablerede, aldrende (formentlig oftest mandlige) kunstnere med tiden sværger til, er en spændende kulmination på noget som helst formgivende sprog. En magtdemonstration i adskillige tons marmor og påkrævet forstærkning af fundamentet under ti meter stablet træ er antydninger af kunstneriske succeskriterier, jeg simpelthen ikke begriber. Den omstændighed til trods, er det rart for både skulpturerne, og os der oplever dem, at de har mere plads omkring sig. De er torne i øjnene på lidt sjovere måder end malerierne.

Overfladerne henvender sig til deres omgivelser ved næsten at imitere dem: det gule træ mod facaden; et tårn af filtklædte bjælker i samme farver som stengulvet; vandtanke af zink, hvis matte gråhed på en måde spejler den patinerede gips ret præcist. Skulpturerne bliver arkitektur, og kan arkitektur ikke ofte skabe en behagelig vekselvirkning mellem intenst at mærke og glemme sin krop i et rum. Skabe muligheden for at læne sig tilbage i en sanselighed, der er mindre anmassende end det akutte blik, de fleste kunstværker afkræver, en slags alternativ til denne højtidelige handling: at kigge.

Helhedsoplevelsen, eller manglen på helhed trods de mange og egentlig hensynsfulde værker, er og bliver lidt fersk. Det er ikke fordi værkerne er uinteressante (kun en smule – lavmælte akvareller kan eksempelvis ikke stille så meget op mod tunge oliemalerier eller endnu tungere skulpturer, når den geometriske logik forbliver den samme udstillingen igennem), men de er vældig monotone. Og selvom monotonien må være kuratorisk intentionel, er det svært ikke at lade opmærksomheden sive over til de Thorvaldsen-skulpturer, der er og bliver rummenes hovedroller.

Måske er det simpelthen sådan, at når et museum er så tæt forbundet med det, der vises, når bygningen og kunsten slynger sig rundt om hinanden i noget, der enten er eksklusion eller symbiose, så bliver udefrakommende – og i dette tilfælde vældig materielt påtrængende – værkers følsomhed reelt unødvendig. Særudstillinger på Rudolf Tegnens episke museum virker for eksempel også altid lidt sekundære i forhold til stedet. Med fare for at lyde ucharmerende reaktionær skal man måske bare ikke forsøge at kæmpe med de utrolige Bindsbøll-rum, at tvinge en stor gæst ind i et hus, der på en eller anden måde har nok i sig selv. Selvom ønsket om at gøre det er dejligt og gavmildt.

Anmeldelse Berlinske 5 stjerner: Museets nye udstilling er en fin lille genistreg

Foran Thorvaldsens Museums okkergule stramt komponerede Bindsbøll-bygning storskryder lige nu tre 7,5 meter høje skulpturer i dansk egetræ. De er en del af museets udstilling med den irsk-amerikanske kunstner Sean Scully, som de ønsker skal trække et nyt og større publikum ind. Og det er en god idé.

Af Birgitte Ellemann Höegh, kultur@aok.dk

Hvornår har du sidst været på [Thorvaldsens Museum](#)? I museets optik er der gået for lang tid. Der er i al fald en kløft mellem det antal besøgende, museet ønsker sig, og det antal gæster, der reelt dukker op.

Går man fra sal til sal gennem museet med de 175 år på bagen og lader de besnærende jordfarvede vægge og flisegulve, lofterne med de pompejanske fresker, skulpturgangene og atriumgården, hvor [Bertel Thorvaldsen](#) (1770-1844) ligger begravet, synke ind, er der uden diskussion store åndrige oplevelser at hente. Her i hjertet af København, hvor Thorvaldsen hyldes i byens eneste enkeltkunstmuseum, der samtidig er byens første. Men husets værdier baseret på klassiske idealer, der går tilbage til antikken, er der

2 Highlights på Museer Efterår 2022 Thorvaldsens Museum – Sean Scully

åbenbart ikke ret mange, der har et forhold til i dag. De kan ikke koble deres demokratiske dannelse med det, de bliver præsenteret for herinde, oplever museet.

Derfor gør museet noget monumentalt anderledes og inviterer betydelige nutidige internationale kunstnere inden døre under et koncept, museet kalder for »Det nye Thorvaldsen«. Den første er irsk-amerikanske [Sean Scully](#) (født 1945), der matcher den 252 år gamle danske skulpturelle verdensmester, ja, nærmest overstråler ham med sine moderne abstrakte skulpturer, tegninger, skitser og malerier.

Allerede ude på Bertel Thorvaldsens Plads trækker Scully selvsikkert sit publikum i land med sine tre storskrydende tårne af dansk egetræ, der er stablet i forskudte stakke, som har en gigant været forbi og leget med træklodser. Tårnene er en homage til Thorvaldsen og den modtagelse, han fik i 1838, da han havde været ude i verden og sætte sine spor – på blandt andet Peterskirken i Rom – og blev mødt af en lille flåde af træskibe ved sin hjemkomst. En begivenhed, som i øvrigt er rigt illustreret på museets ydermure. Scullys skulptur, »Oak Stacks«, gør væsen af sig. Der er nok ikke ret mange københavnere, der ikke allerede har bemærket den på en cykeltur gennem indre by. I al sin prunkløse enkelhed trækker den selv den mest døde sild til sig.

Abstraktionernes fortaler

Sean Scully, der i dag har base i New York, har siden 1980'erne været en anerkendt kunstner ude i verden, primært som fortaler for abstraktioner i kunsten. Hos Scully versionerer den sig i nogle forenklede malerier, med brede følelsesbetonede penselstrøg, der samtidig er så præcise og afstemte i deres farveskala, at man forstår, at det drejer sig om undersøgelser af farver og former i hans rektangulære felter – forbundet til et rigt indre erindrings- og følelsesliv.

I dag er han en af samtidens højest betalte abstrakte malere og har haft soloudstillinger og er repræsenteret på de vigtigste museer i verden. Og så har han i de seneste år taget skulpturen, som han arbejdede med i sin begyndelse, op igen.

Her har han overført sine undersøgelser af det firkantede felt til det tredimensionelle univers, bygget op af mindre firkanter i stabler i forskellige materialer. Det er navnlig hans skulpturer, der sætter Thorvaldsens Museum til vægs og gør opmærksom på, hvilket kvantespring, der formsprogs-mæssigt er mellem de to kunstnere – og hvad tidens skred har gjort ved kunsten.

På snedig vis snor Sean Scullys værker sig nemlig gennem salene, så vi kommer ud i alle kroge. Skulpturer, sat sammen af let forskudte rektangulære klodser og skiveskårne cirkler i stof, glas, zink og marmor, får i al deres enkelhed Thorvaldsens fundament til at flytte på sig — og giver vores øjne vitaminer til at se os yderligere omkring.

Inden for portdørene står en ni meter høj filtskulptur sat sammen af lag på lag af noget, der ligner prinsessen på ærtens bløde madrasser, dog i musegrå, brune og sorte nuancer, der læner sig op ad rummets beherskede jordfarvede skala. De tårner sig op mod loftet og gør os opmærksomme på, hvor højt til loftet, der er i Thorvaldsens Museum, og hvor gigantiske Thorvaldsens skulpturer er – på flere planer. Her er Scully ikke alene i dialog med Thorvaldsens praksis, men udfordrer samtidig de rum, som han maser sig ind i og åbner op med nye metoder – ja, som er han midt i et eksperiment.

Eksperimentet forsætter i indergården, hvor en marmorskulptur, der ligner resterne fra en søjle på Forum Romanum, strækker sig lige så elegant som palmerne, malet på museets mure op mod himlen. Scullys marmor er sort, italiensk Portoro Ekstra-marmor, mens Thorvaldsen foretrak den hvide. Her er den højglanspolerede sorte marmor med sprækker af guld svær at holde fingrene fra, mens selve skulpturen med et simpelt greb har noget jordnært og humant over sig, alene fordi Scully lader delene forskyde sig lidt.

2 Highlights på Museer Efterår 2022 Thorvaldsens Museum – Sean Scully

Scully mærkes overraskende nærværende i sin leg med materialerne. Trods hans simple abstraktioner fornemmer jeg en alt andet end rigid og lineær formgiver, men en kunstner med en praksis, der beror på en stor grad af ærlighed, intimitet og sårbarhed sat i de tyngende materials saft og kraft.

Signaturfeltet

Og så er der malerierne, som Jean Scully er mest kendt for, de strækker sig ned gennem nordfløjen af førstesalen, dér hvor Thorvaldsens private kunstsamling normalt er. Oliemalerier, akvareller og tegninger sat op i kronologisk rækkefølge fra 1974 og frem til 2021. Tanken er, at de skal spejle den udvikling, Scullys oeuvre har undergået over de sidste 50 år – i et håndplukket smalt udvalg.

Ved første øjekast sker der ikke ret meget. Scully har åbenbart dedikeret sit virke siden 1974 til det rektangulære felt med en sammensætning af horisontale og vertikale penselstrøg – forbundet så det ligner et ufærdigt gitter af farvefelter eller abstraktioner over flag eller frimærker – og udgør i al sin simpelthed dét, der er blevet hans signatur.

Turen går baglæns, så vi starter i nutiden og går ned ad memory lane. Op gennem årene er hans farver blevet mere kradse og klare, mens strøgene forandrer sig overraskende lidt. Her anes kun små forskydninger, mere og mindre blanke overflader og linjer, nogle gange malet mere pastost end andre gange og af og til mere og mindre sjusket, aggressivt eller følsomt. De åbner alle sammen op for en kanal ind til hans og mit følelseslag og et hav af fortolkningsmuligheder.

Materielle væsener

Jeg læser mig ind på livet af Scully, da jeg kommer hjem. Men det er egentlig ikke så vigtigt som at stå i salene og mærke hans skrumler af monokrome skulpturer, ja nærmest væsener, der vitterlig får mig til at lade øjet vandre til tops mod de ornamenterede lofter og ud langs væggenes hjørner. Jeg kan mærke Scully gennem samtlige sale i hans skulpturer og malerier så enkle, at det er hans stædige vedholdende eksperimenter med farver og former, der står mest tydeligt tilbage, da jeg forlader museet. Hvilket stamina!

At hive Sean Scullys kantede værker ind i Thorvaldsens Museets arkaiske sale for at måle sig og gå i dialog med Thorvaldsens nyklassicistiske hvide marmorskulpturer er en fin lille genistreg. De klæder hinanden godt.

Med 175 års mellemrum og en nedskalering af formsproget til et absolut minimum opstår der et vedkommende samspil, som vi af gode grunde kun kan tilskrive Sean Scully. Jeg tænker, at den irsk-amerikanske mester vil trække flere og ny gæster til Københavns smukkeste museumsbygning. Helt som museet ønsker sig.

Interview ved Mark Lawson, The Guardian 2015.

Med deres gitter af striber og firkanter ligner Sean Scullys malerier spillebrætter til spil, der endnu ikke er opfundet, eller flag fra imaginære lande. Men selvom disse abstrakte kompositioner ikke er konventionelle landskaber, er hans sans for form og lys påvirket af de tre steder, han kender bedst: Irland, hans fødested i 1945 og hans forældres hjemland; nord London, hvor han voksede op og gik på kunsthøjskole; og New York, hvor han i dag hovedsageligt bor og arbejder, nu amerikansk statsborger.

Så hvilken af denne treenighed af påvirkninger figurerer mest i hans drømme og ideer? "Jeg er irsk i mytisk, romantisk forstand, men i levende forstand er jeg londoner. Min kone [kunstneren Liliane Tomasko] er schweizisk, og hjemme i Amerika kan vi godt lide at synge Maybe It's Why I'm a Londoner og tage pisset ud af det."

2 Highlights på Museer Efterår 2022 Thorvaldsens Museum – Sean Scully

Den dag, vi mødes, besøger han kortvarigt Timothy Taylor-galleriet i London, hans britiske repræsentant, på et mellemland mellem New York og Shanghai, hvor han netop er blevet den første vestlige kunstner, der har haft et større retrospektiv. *Follow the Heart* dækker fem årtier af hans arbejde og flytter til Beijing i marts.

Men han har tilbragt stigende mængder af tid i London på det seneste – sommerrejser og besøg ved begravelser af ældre slægtninge – og er i stigende grad fristet til at remigrere fra USA: "Min søn er fem, og han er mit vigtigste projekt, og jeg donerer. Jeg ønsker ikke at bringe ham op i våbenlandet."

Han fantaserer om at købe huset i Highbury, tæt på det gamle Arsenal-stadion, hvor han voksede op. Den første kunst, han husker at have set, var i den lokale katolske kirke, serien af andagtsmalerier kendt som "korsets stationer", som viser scenerne, der førte til Kristi korsfæstelse: "De var meget geometriske, ligesom russiske malerier."

Katolicismen påvirkede også hans kunstneriske udvikling på en anden måde: "Som barn var de vigtigste personer i mit liv min kælekanin og Maria, Jesu mor. Gips af Paris var ret billigt, og så jeg lavede skulpturer af Mary og kaninen og spillede spil med dem. De ville blive gift og holde teselskaber og så videre."

Familien Scullys havde forladt Dublin til London, da han var fire, og selvom Irland forblev til stede i slægtninges accenter og anekdoter, gik der lang tid, før han rejste tilbage. Han var ude af stand til at tage på en ungdomsskoletur der, fordi han led af det, der lægeligt er kendt som natlig enuresis, indtil han var 20 år: "Og hvis du var blevet opdraget af mine forældre, ville du også have vædet sengen." Gennem ungdomsårene bar han, i et nu miskrediteret Pavlovsk eksperiment, en slags urin-kyskhedsbælte om natten, der udløste en ringende klokke, når den blev våd, og vækkede bæreren.

Så hvad var det ved hans forældre, der bragte denne tilstand? "Konstant ekstrem angst. Det var som at leve i en krigszone. Min far var en genial fodboldspiller, en naturlig tobenet center-angriber, der havde spillet for Arsenal juniorer, men han blev sendt ud på arbejde i en alder af 14 og levede derfor sit liv ud på en frustreret, rasende måde. Og min mor var en forbandet naturkraft, mand. Så mellem dem var det altid krig og splid og den konstante trussel om vold i luften. Hun ville provokere min far, indtil han ikke kunne klare det mere ..."

Så han slog hende? "Han havde. Og han slog mig et par gange. Men han reddede mig også et par gange fra bander og så videre – fordi vi voksede meget hårdt op. Selvom de nok har cappuccino der nu."

Da han voksede op fattig i det nordlige London, var han meget udsat for kunst? "Ikke kunst, men showbiz. Min mor plejede at synge *Unchained Melody*, som er en dybt melankolsk sang. Og min kunst er meget melankolsk. Vi plejede at tage til steder som Margate om sommeren, og der ville være talentkonkurrencer, og min mor ville deltage og vinde hver gang."

Det var først i 30'erne, da en omrejsende udstilling af ham rejste til Irland, at han tilbragte tid på sit fødested som voksen: "Det var, da Irland blev 'whoooooosh' i mig." Han anlægger en irsk accent for at personificere øen: "'Kom herover, Sean, du er en irer, og det er enden på det.'"

To irske forfattere - James Joyce og Samuel Beckett - nævnes normalt i forbindelse med Scullys værk og er blevet afspejlet i det: Et af de billeder, han i øjeblikket arbejder på, indeholder *Lucky*, slaven fra Becketts *Waiting for Godot*. Men for mig har kunstnerens arbejde også altid påberåbt sig Seamus Heaneys digte. Firkanten er den dominerende konfiguration i Scullys abstrakter, og den samme form – der repræsenterer pæne landbrugsmarker og dimensionerne af en fire-linjers strofe – går igen i hele Heaneys vers og overlapper, i en sekvens kaldet *Squarings*, med en type kast, der bruges i en børns spil med kugler.

2 Highlights på Museer Efterår 2022 Thorvaldsens Museum – Sean Scully

»Jeg har altid ønsket, at min kunst skulle være global frem for lokal. Jeg vil lave malerier, som folk overalt kan relatere til'. Scullys brede smil lyser op: "Ja, jeg husker det ord fra min barndom. Seamus og jeg var gode venner. Han bad om at bruge et af mine billeder på en bog af hans, *Opened Ground*. Og så, ud af det, lavede jeg en serie kaldet *Cut Ground*. Jeg refererer konstant til jord, skærer i land. Og meget af Seamus' poesi handler om at klippe. Det er en meget irsk ting: at skære i jord, der har akkumuleret gennem tusinder af år."

Scully peger på et af hans malerier, som hænger på væggen på det kontor, vi har lånt i galleriet. "Faktisk er det en af *Cut Ground*-serien derovre. Det hedder *Battered Ground*."

Så hvad tænker han, når han pludselig ser sådan et af sine billeder? Kan han huske at male det? "Åh, ja, absolut. Jeg malede det i Dulwich i 1990 eller deromkring, fordi jeg havde købt det hus i 1989. Jeg troede, uanset hvad der skete, ville jeg altid have det hus, men jeg var nødt til at sælge det og give det til min ekskone."

Han har muligvis en levende hukommelse om sine færdige værker, men der er lidt klarhed på forhånd: "Jeg har ikke kontrol over det: Jeg ved ikke, hvordan et maleri kommer til at komme ud. I årtier brugte jeg aldrig grønt på et billede, og pludselig bruger jeg det hele tiden. Men jeg er virkelig ikke bevidst om at tage de beslutninger."

To gange på listen til Turner-prisen drømte han om et stort show på Tate Modern, men insisterer på, at det kinesiske show betyder mere: "Jeg har altid ønsket, at min kunst skulle være global i stedet for lokal. Jeg vil gerne lave malerier, som folk overalt kan relatere til." Og måske er der større sandsynlighed for, at en abstrakt kunstner opnår den ambition end en figurativ, fordi farver og former er et fælles internationalt sprog? "Absolut. Det er en af grundene til, at det tiltaler mig."

'Jeg vil leve til 95 - for at være der for min søn - og jeg håber, jeg stadig vakler ud af stolen for at male' ... Scully er en beundrer af den russiske kunstner Kazimir Malevich (1879-1935). Malevichs værk blev undertrykt og ødelagt af de russiske kommunistiske myndigheder, fordi abstraktion blev set som en dekadent ringere, end den foretrukne kunstneriske måde socialistisk realisme. Men omvendt er der en mistanke om, at abstraktionens stigende popularitet i Kina skyldes, at genren er meget svær at censurere. "Det er ucensurerbart," er Scully enig. "Men når det er sagt, ud fra hvad jeg ser, når jeg tager til Kina, er censuren minimal."

Jeg foreslår, at Ai Weiwei, som fortsat er under streng overvågning og rejserestriktioner, måske ikke er enig. "Åh, jeg vidste, du ville sige Ai Weiwei. Han var en elev af mig [i New York]; Jeg kender ham meget godt. Han manipulerer alt det for at stimulere sit marked i vesten; han spiller en kamp mod Kina, og vesten elsker ham for det."

Men han fik tæsk af politiet, ikke? "Han fik et knæk i hovedet, ja. Men jeg fik en gang et knald i hovedet i det hyggelige gamle London på Trafalgar Square i protest mod apartheid. Jeg siger ikke Kinas liberale, som vi er, men jeg vil fortælle dig noget: det er på vej."

Scully har været igennem smertefulde tider, herunder, i 1983, en søns død fra et tidligere ægteskab ("i grunden blev jeg sindssyg, men klarede det, fordi jeg blev ved med at male") og sidste år næsten dødelig komplikationer fra medicin mod en rygskade.

Intet har dog nogensinde holdt ham fra sit studie længe. "Jeg gik til en terapeut i et stykke tid, og til sidst bad han mig om at stoppe. Han sagde: 'Selvom der er meget galt med dig, kan du lide dig selv, som du er. Og han havde ret. Jeg har lavet 1.400 malerier i hånden. Du skal være en gal for at gøre det. Men det er det, jeg vil gøre. Jeg vil leve til 95 - for at være der for min søn - og jeg håber, at jeg stadig vakler ud af

2 Highlights på Museer Efterår 2022

Thorvaldsens Museum – Sean Scully

stolen for at male. Jeg er ikke en af disse mennesker, der er privilegeret med tvivl. Jeg ser nogle gange på mine malerier, og jeg synes, de er fandme vidunderlige. Jeg elsker dem."

Video med Sean Scully <https://ropac.net/de/video/223-artist-talk-sean-scully-in-conversation-with-marie/>